

Nyhetsbrev januari 2021

Välkommen till ett nytt år som förhoppningsvis blir både ljusare och lättare att leva.

Nyhetsbrevet fortsätter som vanligt och innehåller korta nyheter, råd och tips om social hållbarhet, jämställdhet, diversifiering och inkludering.

- Du hittar de gamla breven på <http://euroquality.se>
- Om du vill att fler ska få nyhetsbrevet, har bytt adress eller vill avbeställa, hör av dig till info@euroquality.se
- Gratisutbildningar hittar du på www.euroquality.se

”För att nå målet behöver man ibland ta många små steg”

Ur Glimtar

Blackrock, världens största kapitalförvaltare, ställer krav på jämställdhet och mångfald i svenska bolagsstyrelser.

Intressant att Blackrock, världens största kapitalförvaltare, ställer krav på jämställdhet och mångfald i svenska bolagsstyrelser. Nu bränner det till i svenskt näringsliv. (min kommentar)

”Vi kommer att hålla svenska företag ansvariga”. Det säger Amra Balic, Europachef för Blackrocks ägarstyrning, i en intervju med Di 18/1. Det handlar om att världens största kapitalförvaltare nu ökar kraven på etnisk och könsmässig mångfald i svenska (och andra länders) bolagsstyrelser.

Det har fått en del svenska kapitalförvaltare att gå i taket. På tisdagen skrev AMF:s ägaransvariga Anders Oscarsson och Lannebos ordförande Göran Espelund på Di debatt under rubriken ”Blackrocks okunskap skadar svenska börsbolag”. De framhåller bland annat att stockholmsbörsens största ägare inte verkar förstå hur svensk bolagsstyrning fungerar, i bemärkelsen att det inte är sittande styrelser som föreslår nya ledamöter utan en valberedning där ägarna är representerade. Blackrock skulle enligt författarna kunna bidra med värdefulla förslag på styrelseledamöter, och därmed påverka mångfalden, om de engagerade sig i nomineringskommittéerna.

Men affärsmodellen ger inte utrymme för direkt engagemang. Det är billigare att prata och peka på regelverk. Två tredjedelar av Blackrocks tillgångar är dessutom indexförvaltade. Eftersom förvaltaren då inte fattar aktiva beslut utan följer ett utvalt index kommer Blackrock inte kunna sälja bolag som inte lever upp till kraven. Bara stöka till valet av styrelse utan att ta ansvar för resultatet.

Billiga indexförvaltare som Blackrock har frodats i en marknad där aktiekurserna drivs av ultralätt penningpolitik och en stark strukturell efterfrågan - pensionsfonder växer som fenomen globalt och måste placera sina tillgångar någonstans. Men om fonder allmänt kallas ansiktslöst kapital är indexfonderna närmast huvudlösa. Det är en dator som sköter

placeringarna så att de följer sina index. Det högröstade utspelet om mångfald och regelverk är ett sätt att marknadsföra sig i en tillgångsklass (indexfonder) där förmågan till värdeskapande inte är en konkurrensfördel.

Det finns i dag en bred samsyn i väst kring att diversifiering skapar en bättre diskussion. Men en kvalificerad diskussion kräver att ledamöterna har rätt utbildning och erfarenheter, inte minst som chefer. Det är vad som skapar integritet. Ska man styra efter etnicitet och representation måste man börja med att räkna fram hur många av en önskad grupp som har rätt bakgrund, det vill säga hur stort det potentiella urvalet är.

Blackrocks egen styrelse där fem av 16 ledamöter är kvinnor ligger precis på mininivån för de krav som ISS Continental Europe Guidelines ställer på 30 procent kvinnor. Om vi går vidare till etnicitet blir det svårt att inte bli rasistisk i försöken att klassificera. Blackrock skriver på sin sajt att de har en "african american" i styrelsen. De syftar troligen på Cheryl Mills, som var stabschef hos Hillary Clinton när hon var utrikesminister. Bader M. Alsaad från Kuwait, kvalificerar han sig för någon kvot? Och mexikanen Mario Antonio Slim Domit (bror till Carlos Slim som 2010-2013 var världens rikaste man enligt Forbes)?

Ber Blackrock potentiella kandidater till styrelsen eller chefsjobb att lämna in sin härstamning eller räcker ett ögonkast? Måste energibolaget Arab Petroleum Investment Corporation ha vita styrelseledamöter? Är det viktigare med etnisk representation än social rekrytering ur olika klass?

Di ledare protesterade 19/1 mot Blackrocks ambition att driva identitetspolitik, vilket kräver att man klassificerar människor efter "ras, kön, och etnicitet". Utgångspunkten för resonemanget, att det förekommer diskriminering vid rekryteringar är högst relevant, men botemedlet leder fel. I Sverige vänder sig den som anser sig diskriminerad till Diskrimineringsombudsmannen. Den ordningen utgår ifrån den enskildes rätt.

Det är oklart om Blackrocks aktivism handlar om den enskildes rättigheter eller om den större politiska frågan om representation och postkolonialism. Oavsett vilket är bolaget ute på djupt vatten och bör återvända till sin kärna, att skapa värde för investerarna utifrån aktieanalys.

<https://www.di.se/ledare/blackrock-riskerar-att-skada-bolagens-varden/>

<https://lnkd.in/e2RTGRT>

Sverige följer inte FN:s konvention on funktionsnedsättning och har fått backning på arbetsdomstolens dom nr 51 från år 2017.

FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning har nyligen kritiserat svenska staten för att inte uppfylla sina skyldigheter enligt FN:s funktionsrättskonvention. Varken den arbetsgivare, Södertörns högskola, som vägrade anställa en man på grund av kostnaden för att tillhandahålla teckenspråkstolkning, Diskrimineringsombudsmannen eller Arbetsdomstolen gjorde rätt, enligt FN-kommittén.

FN:s kommitté tydliggör vad som krävs enligt konventionen för att göra arbetsplatserna tillgängliga för personer med funktionsnedsättningar.

<https://lagensomverktyg.se/wp-content/uploads/sites/4/2020/09/CRPD-C-23-D-45-2018-English-clean-copy.pdf>

AD-dom nr 51 2017 Diskriminering pga funktionsnedsättning?

Södertörns högskola annonserade efter en lektor i offentlig rätt. En man, som är döv, sökte anställningen, var på intervju och fick hålla en provföreläsning på svenskt teckenspråk som översattes till talspråk. Mannen bedömdes vara den mest kvalificerade av de sökande men eftersom de åtgärder, främst tolktjänster, som krävdes för att mannen skulle kunna arbeta som lektor skulle bli alltför kostsamma beslutade högskolan att avbryta tillsättningen av lektoratet. Högskolans utredning visade att den årliga kostnaden för att anlita tolktjänster åt mannen i vart fall skulle uppgå till 520 000 kr.

Fler vill jobba inom transportsektorn – andelen kvinnor ökar

Moa Lindell går tredje året på fordons- och transportprogrammet och är en av allt fler unga som söker sig till transportsektorn. Den mansdominerade

branschen lockar också fler tjejer, visar en rapport som gjorts av Transportfackens yrkes- och arbetsmiljönämnd.

– Jag tror att det beror på att elever vågar välja det de själva vill, säger Moa Lindell till DN.

sovmorgon är ett minne blott. Moa Lindell ställer klockan på 04.00 innan hon tar sig till sin praktik på ett fraktbolag i Västberga utanför Stockholm. Arbetsdagarna börjar oftast klockan fem på morgonen.

– Det är lite skillnad jämfört med skolan. Det är hetsigt, men det är kul att lära sig hur allt går till, säger hon. **De senaste åren har antalet sysselsatta** inom transportsektorn ökat kraftigt. 2019 arbetade drygt 235.000 personer i branschen, visar statistik från SCB. Och efterfrågan på kompetensen är stor. 77 procent av de som tog examen från ett transportprogram förra sommaren fick jobb direkt, enligt rapporten där Transportfackens yrkes- och arbetsmiljönämnd, TYA, frågat skolledare på samtliga gymnasieskolor med transportutbildningar.

– Det var en ny fråga som vi ställde i år, eftersom vi vet att åkarna står på kö för eleverna. Och precis som vi trodde blev det väldigt höga siffror, säger Micaela Roslund, projektledare för studien.

Fler söker också till landets fordons- och transportprogram i första hand, visar rapporten. Till det pågående läsåret sökte drygt 14 procent fler jämfört med året innan. Den främsta förklaringen är att fler tjejer söker sig till programmet, menar Micaela

Jag tror att det är många faktorer som samspelar, men i dag är det fler tjejer som kör på vägarna och den allmänna bilden är mer att tjejer kan köra, säger Micaela Roslund.

Transportsektorn har länge varit mansdominerad. Fortfarande är bara 22 procent av de förvärvsarbetande inom branschen kvinnor, enligt statistik från SCB. Men kanske håller det på att förändras. I årskurs två på fordonsprogrammen är drygt 27 procent av eleverna tjejer.

– Jag tycker det är jättekul. Det ska vara fler tjejer i alla företag och yrken tycker jag, det ska bli mer jämlikt, säger Moa Lindell.

Fortfarande finns flera utmaningar för unga kvinnor i branschen, som hon själv också har upplevt.

– När jag sommarjobbade som lastbilsförare kom flera äldre män fram och frågade mig om jag ville ha hjälp och backa, antagligen för att jag är tjej. Jag kan tänka mig det i alla fall, för de gick aldrig fram till en kille och frågade om han behövde hjälp att backa, säger hon och fortsätter:

– Man kanske inte blir tagen på allvar, sådant som är vanligt inom alla yrken där det är få tjejer.

Men trots både utmaningarna och de tidiga morgnarna uppskattar Moa Lindell sitt framtida yrke. Hon tycker mest om de helt vanliga dagarna där hon får köra runt mellan lager och lasta av och på, och hon hoppas att hon kommer få fortsätta med det efter examen. Men med många arbetsgivare på kö är det ingen brådska för henne att bestämma sig.

– Det finns så mycket olika saker att göra, så jag lär börja någonstans och när jag tröttnar på det finns det så mycket mer att välja på, säger Moa Lindell.

Om rapporten

Skolledarrapporten bygger på en enkät som skickats till skolledare på 91 svenska gymnasieskolor som har en transportutbildning. 83 skolor besvarade enkäten som sedan 2011 årligen genomförs av Transportfackens yrkes- och arbetsmiljönämnd, TYA.

Statistik från rapporten

* Antalet förstahandssökande till fordons- och transportprogram har ökat med omkring 14 procent jämfört med förra läsåret, enligt rapporten för 2020/2021.

* 77 procent av de som gick ut transportprogrammet 2020 fick jobb direkt.

* Andelen tjejer ökar och är i dag drygt 27 procent för elever i årskurs två. 17 av de tillfrågade skolorna redovisar över 40 procent kvinnliga elever i årskurs två. På fem av skolorna är över hälften av eleverna kvinnor.

<https://www.dn.se/ekonomi/fler-vill-jobba-inom-transportsektorn-andelen-kvinnor-okar/>

Historisk lagändring om att tillåta abort i Argentina

Den nya abortlagstiftningen i Argentina har trätt i kraft. Fram till vecka 14 i graviditeten får alla kvinnor i landet genomföra abort. Den historiska lagen får nu andra länder i regionen att antingen skärpa sin abortlagstiftning eller att diskutera en lättnad.

– En utbildningsprocess för hälso- och sjukvårdspersonal har inletts, men i regel är abort inget svårt. Det krävs inte några särskilda rapporter, säger Laura Salomé, talesman för abortrörelsen i Argentina, till spanska nyhetsbyrån EFE.

På mindre än en månad efter att senaten tog sitt historiska beslut har Argentinas regering låtit trycka upp broschyrer som informerar både vårdpersonal och vårdtagare om hur lagliga aborter genomförs.

– Lagen har startat en process inom sjukvårdssystemet som kommer ta tid, säger Sabrina Balaña de Caro, hälsochef för kvinnor, barn och tonåringar i Buenos Aires.

Antalet anställda inom den kommunala vården i Argentina kommer att öka för att kunna ta emot kvinnorna som vill genomföra laglig abort. Enligt hälsochefen Sabrina Balaña de Caro är proceduren enkel. Varje kvinna som uppsöker en kommunal vårdcentral för att göra abort genomgår en ultraljudundersökning och får med sig läkemedlet Misoprostol som framkallar spontan abort.

Vårdtagaren får en broschyr som förklarar förfarandet och uppmanar patienten att återvända till vårdcentralen om de upplever någon form av biverkningar.

Den nya lagen har även tagit hänsyn till att det finns vårdpersonal som inte vill utföra abort av religiösa skäl. Om så sker har personalen tio dagar på sig att finna någon annan vårdcentral som vill genomföra proceduren.

Att Argentina godkänt laglig abort har spritt svallvågor i regionen. Tidigare i månaden bildades en kommission i Chiles parlament som börjat diskutera frågan om att ändra landets abortlagstiftning.

– Precis som i Argentina bör vi i Chile flytta fram diskussionen om att avkriminalisera abort upp till 14 veckor in i graviditeten. Vi vill att denna

diskussion når nationell nivå, säger parlamentarikern Camila Rojas från det nya vänsterpartiet Comunes.

Hon kritiseras av högerpolitikern Francesca Muñoz som menar att den chilenska rörelsen för fri abort försöker rida på Argentinas nya abortlag.

– I ett modernt samhälle bör man respektera de oföddas rätt att leva, säger Francesca Muñoz från högerpartiet RN.

Argentinas beslut har fått parlamentet i Honduras att rösta fram en regel som kommer göra det mer eller mindre omöjligt att ändra landets ytterst strikta abortlagstiftning. Innan krävdes det två tredjedelars majoritet för att ändra lagen som jämställer ett foster med en levande människa och kräver att även en våldtagen, minderårig flicka måste föda.

Nu har parlamentet röstat för att det ska krävas trefjärdedels majoritet för att ändra lagstiftningen. Det vill säga, för att ändra lagen som jämställer abort med mord måste minst 96 av de 128 parlamentarikerna rösta för en ändring.

– Vad de gjort är att ha cementerat abortlagstiftningen därför att vi aldrig kommer kunna ändra den om det krävs 96 röster, säger parlamentarikern Doris Gutiérrez som tillhör oppositionen till nyhetsbyrån AFP.

Fakta. Latinamerika världens största katolska region

Latinamerika är världens mest katolska region. Endast Uruguay, Kuba, Guyana, Franska Guyana, Puerto Rico och vissa delstater i Mexiko tillåter abort.

Den hårdaste abortlagstiftningen finns i regionens fattigaste länder – Honduras, Nicaragua, El Salvador, Dominikanska Republiken och Haiti. I de länderna jämställs abort med mord. <https://www.dn.se/varlden/historisk-lagandring-om-att-tillata-abort-i-argentina/>

Miljongap i livsinkomst mellan kvinnor och män

En kommission för jämställda livsinkomster Dir. 2020:22 tillsattes mars 2020 och fick i uppdrag att lämna förslag som syftar till att långsiktigt öka den ekonomiska jämställdheten mellan kvinnor och män.

[En kommission för jämställda livsinkomster, dir. 2020:22 \(pdf 139 kB\)](#)

Första rapporten är nu publicerad och **det skiljer omkring 3,2 miljoner kronor i livsinkomst mellan kvinnor och män, konstaterar jämställdhetsminister Åsa Lindhagen (MP).**

Kommissionen för jämställda livsinkomster har idag lämnat sin första redovisning till regeringen. Den visar hur myndigheters verksamhet påverkar den ekonomiska jämställdheten.

Kommissionen för jämställda livsinkomster har sedan i mars 2020 regeringens uppdrag att lämna förslag som syftar till att långsiktigt öka den ekonomiska jämställdheten mellan kvinnor och män.

I delredovisningen presenterar kommissionen en kartläggning och analys av hur offentliga stödåtgärder fördelas mellan kvinnor och män. Kommissionen redovisar också en översyn av hur relevanta myndigheter ger information och vägledning till kvinnor och män.

- Det skiljer uppskattningsvis 3,2 miljoner kronor i livsinkomster mellan kvinnor och män, så kan vi inte ha det. I kommissionens delredovisning kan vi se att myndigheters verksamhet kan påverka jämställdheten i samhället. Jag välkomnar rapporten som blir ett viktigt underlag för regeringen i det fortsatta arbetet, och ser fram emot att ta del av kommissionens slutrapport senare i år, säger jämställdhetsminister Åsa Lindhagen.

I december 2021 ska kommissionen lämna sitt slutbetänkande. Fokus i uppdraget är att lämna förslag på åtgärder som bidrar till att främja jämställda löner, jämställda livsinkomster, en jämställd fördelning av det offentliga stödåtgärder till kvinnor och män samt jämställda arbetsplatser.

I Kommissionen för jämställda livsinkomster ingår Lise Bergh, Mahmood Arai, Sture Nordh och Nina Åkerblom Wikner.

<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2021/01/myndigheters-verksamhet-paverkar-jamstalldheten/>

Ny handlingsplan sätter fokus på hbtqi-personers psykiska hälsa

Idag har regeringen beslutat om en handlingsplan för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter. Handlingsplanen innehåller konkreta åtgärder för att stärka hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter under de kommande åren. Handlingsplanen gäller fram till och med 2023 men innehåller även strategiska insatser för att säkerställa det långsiktiga arbetet.

Ett viktigt område i handlingsplanen är hbtqi-personers hälsa. Skillnaderna i hälsa mellan hbtqi-personer och den övriga befolkningen gäller i synnerhet psykisk hälsa. Att den psykiska hälsan är sämre bland hbtqi-personer konstaterades redan i Folkhälsoinstitutets kartläggning 2005 och situationen har inte förändrats nämnvärt sedan dess. Andelen som anger att de har nedsatt psykiskt välbefinnande är dubbelt så stor bland homo- och bisexuella personer jämfört med heterosexuella. Bland unga transpersoner, 15–19 år, har över hälften övervägt att ta sitt eget liv det senaste året. Det är fem gånger vanligare bland transpersoner att ha övervägt att ta sitt eget liv jämfört med genomsnittet i befolkningen. Studier visar att den högre psykiska ohälsan kan kopplas just till utsattheten för fördomar, diskriminering och våld på grund av omgivningens negativa föreställningar om sexuell läggning och könsidentitet.

- Det är tydligt att hbtqi-personer har sämre psykisk hälsa än övriga befolkningen och det måste förändras. En av de åtgärder regeringen nu vidtar är att vi öronmärker 4 miljoner till det förebyggande arbetet mot självmord till organisationer inom civila samhället som specifikt riktar sig till unga hbtqi-personer, säger jämställdhetsminister Åsa Lindhagen.

I Sverige har hbtqi-personers lika rättigheter stärkts genom olika reformer de senaste årtiondena. Dessa reformer har bidragit till en ökad öppenhet i

samhället. Det kvarstår dock utmaningar. Ännu idag känner många hbtqi-personer att de inte kan vara öppna med sin läggning eller identitet på jobbet och i skolan.

Genom handlingsplanen tar regeringen ytterligare steg för att stärka hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter. Handlingsplanen innefattar åtgärder inom ett flertal fokusområden som bland annat avser att motverka diskriminering, våld och andra kränkningar, ökad kunskap inom arbetslivet och om unga hbtqi-personers situation, psykiska hälsa samt en särskild satsning på arbetet med suicidprevention. Intersex-perspektivet är också inkluderat och åtgärder vidtas för ökad kunskap om intersexuellas situation och behov, såväl inom vården som i samhället i stort.

Till handlingsplanen tillförs 14 miljoner kronor per år fr.o.m. 2020 och för 2021 och 2022 beräknas en tidsbegränsad förstärkning på ytterligare 10 miljoner kronor per år. <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2021/01/ny-handlingsplan-satter-fokus-pa-hbtqi-personers-psykiska-halsa/>

”Svensk demokrati är skör – den kräver vårt engagemang”

Attacken mot Kapitolium i Washington var ytterst riktad mot den amerikanska demokratin – det är en väckarklocka för alla demokratier. Det gäller även den svenska. Det låga valdeltagandet i vissa områden, att folkvalda politiker utsätts för hat och att journalister hotas i sin yrkesutövning är några av varnings-signalerna. Vi vill uppmana organisationer, företag och enskilda medborgare att engagera sig i demokratin.

I år är det 100 år sedan som både män och kvinnor för första gången fick rösta i riksdagsval, även om vissa grupper faktiskt inte fick rösträtt förrän långt senare. Med den allmänna och lika rösträtten formades grunden till vårt demokratiska samhälle – detta utifrån den okränkbara principen om alla människors lika värde och rättigheter. Tillsammans med den drygt 250-åriga yttrandefriheten skapades ett fundament till gagn för alla i vårt land.

Demokratien är satt under press hos oss och i andra länder. Det framgår av en rad undersökningar. [Forskningsinstitutet V-Dem vid Göteborgs universitet rapporterar](#) att andelen demokratier i världen har minskat från 54 procent år 2009 till 49 procent 2019 och för första gången sedan 2001 är autokratier i majoritet i världen. Ungern, ett EU-land, klassas inte längre som en demokrati. Där och i flera andra länder har högerpopulistiska ledare fått makten i demokratiska val och sedan gradvis nedmonterat demokratin inifrån.

Sverige har inget inbyggt garanterat demokratiskydd.

Vi måste på allvar inse att vår egen demokrati är skör, även om valdeltagandet är mycket högt och den svenska demokratin står stark vid internationell jämförelse. Det finns mycket vi kan vara stolta över. Men demokratin är inte vaccinerad mot vare sig snabba aggressiva attacker eller mer långsamt nedbrytande företeelser.

Det finns flera varningssignaler:

- **För många politiker och journalister har det blivit vardag att hotas och hatas. Detta har kartlagts i flera olika studier.** Mörkertalet av hur många som drabbas är stort eftersom många avstår från att polisanmäla. Även konstnärer och företrädare för det civila samhället är utsatta. Hoten sprids snabbt via olika sociala medieplattformar.

- **Våldsbejakande extremister är etablerade också i vårt land och beredda att ta till våld. Politiska möten har störts och deltagare misshandlats.** Och långt ifrån alla så kallade demokratibrott lagförs. Det finns en risk att färre vill bli politiker och att journalister undviker ämnen de vet utlöser hot och hat. Det riskerar att växa fram ett klimat av självzensur som försvagar det öppna samhället.

- **Många människor känner sig inte inkluderade i demokratin, de upplever att de saknar förmåga att påverka samhället eller att göra sin röst hörd.** Ett sådant demokratiskt utanförskap kan leda till minskad tillit mellan människor och till minskat förtroende för demokratin och våra demokratiska institutioner, till lägre valdeltagande och representativitet. Det finns områden där valdeltagandet är lägre än 50 procent. Nära två av tre av de boende i utsatta områden anser att avståndet mellan politiker och medborgare är för stort ([Stiftelsen The Global Village/Novus, 2020](#)).

● **Pandemin har utsatt även vårt samhälle för mycket svåra påfrestningar. Många har förlorat anhöriga och sjukvården arbetar under en enorm belastning.** För samhället har pandemin också lett till ökad arbetslöshet, fler konkurser och försämrad ekonomi som i sin förlängning kan leda till misstro. Mötesfriheten har inskränkts och ännu vet vi inte hur detta påverkar vår demokrati. Dock vet vi från historien att viktiga demokratiska framsteg har skett när människor har haft möjlighet att träffas. Möten mellan människor är en viktig förutsättning för demokratin.

● **Desinformation och propaganda kan bryta ner det demokratiska samtalet och påverka den fria åsiktsbildningen.** Det smyger sig in i lokala såväl som nationella och globala frågor och kan i sin förlängning skada demokratin. Konspirationsteorier utgör ett särskilt hot.

Vad krävs då för att vi ska kunna säkra 100 år till av demokrati i Sverige?

En mängd olika insatser behövs nu och kommer att behövas framöver. Vi vill särskilt understryka behovet av att öka medvetenheten, kunskapen och engagemanget för vår demokrati i hela befolkningen.

Vi vill lyfta fram tre saker:

1 Vi behöver ett inkluderande offentligt samtal som är öppet för olika infallsvinklar, fritt från hat, och där olika grupper får komma till tals på lika villkor. Här har politikerna ett särskilt ansvar eftersom de anger tonen, men vi har alla ett ansvar som medborgare. Det börjar i vår vardag, i hemmet och i skolan, på jobbet och i samtal på sociala forum. Våga säga ifrån när fördomar, förakt och hat kommer in i vardagssamtalet!

2 Människor ska kunna påverka vad som händer där de bor och kommunerna bör öppna upp för större medborgarinflytande.

3 De demokratiska institutionerna får aldrig tas för givna. Vi behöver engagera oss i våra grundlagsskyddade fri- och rättigheter och vi får aldrig acceptera när journalister och politiker utsätts för hot.

Individer, unga såväl som gamla, politiska partier, kommuner, civilsamhället med alla dess föreningar, trossamfund, offentliga aktörer och företag har alla ett ansvar för att skydda och utveckla vår demokrati. Det är med största allvar vi

uppmanar till engagemang för demokratin. Demokratin behöver erövrats av varje ny generation. Det vi tar för givet i dag, kan vara borta i morgon.

Ahmed Abdirahman, Paul Alarcón, Carl Heath, Anna-Karin Hennig, Antje Jackelén, Antonia Ax:son Johnson, Maria Larsson, Gunilla von Platen, Jan Scherman, Åsa Wikforss, Olle Wästberg och Peter Örn:

”Svensk demokrati är skör – den kräver vårt engagemang”

<https://www.dn.se/debatt/svensk-demokrati-ar-skor-den-kraver-vart-engagemang/>

Riskkapitalet måste även nå kvinnorna

Kvinnligt entreprenörskap är en viktig motor för innovation för att säkerställa en hållbar utveckling i linje med Agenda 2030. Trots detta går endast 1 % av riskkapital till kvinnliga grundare och än mindre till kvinnliga grundare med utländsk bakgrund. Tankesmedjans vd Tove Ahlström skriver tillsammans med Sofia Breitholtz, vd Reach for Change och Catharina Ringborg, entreprenör, investerare och seniora rådgivare om den ojämlika riskkapitalfördelningen i [Dagens industri](#). Det är bråttom om riskkapitalet skall ta den roll i omställningen som det borde.

”Strukturell diskriminering och begränsade möjligheter för kvinnliga entreprenörer representerar gamla, föråldrade system. Dålig tillgång till riskkapital för kvinnliga entreprenörer är förödande. Det är endast en procent av riskkapitalet som går till kvinnliga grundare, och ser man till andelen kapital som går till kvinnliga grundare med utländsk bakgrund är siffrorna än mer förödande. Det visar flera studier över strukturella hinder på senare tid. Vår egen kartläggning av drygt åttio kvinnliga entreprenörer visar samma sak. Detta är symptom på ett dåligt fungerande system bestående av en ojämlik arbetsmarknad, gammalmodiga normer, diskriminering och brist på förebilder. Ett samhälle med låg tilltro till kvinnors förmåga att driva bolag.

/.../

Att driva en feministisk utrikespolitik är en bra politisk ambition som sannolikt bidrar till att stärka kvinnors närvaro och position vid förhandlingsborden i många konfliktområden. En mer jämställd finansmarknad på hemmaplan, där mer än en

procent av kvinnorna får tillträde till förhandlingsborden, är också en bra och önskvärd ambition. Sverige har dock långt dit. Det ligger i alla progressiva samhällens intresse att den ekonomiska politiken underlättar en väl fungerande kapitalförsörjning till skickliga och begåvade entreprenörer – kvinnor och män.

Ett gynnsamt ekosystem där innovation kan blomstra är kritiskt för en hållbar utveckling. Genom den nuvarande kraftigt selektiva kapitalförsörjningen missar vi viktig innovation. När begåvade kvinnliga entreprenörer inte får tillgång till nödvändig finansiering för att starta företag, på grund av sitt kön eller bakgrund, går hela samhället bet, särskilt i en innovationsdriven ekonomi. De bästa affärsidéerna är svåra att hitta, och att begränsa sökarbetet till endast halva reserven av potentiella duktiga entreprenörer är ekonomiskt oklokt. Tvärtom så bör vi odla ett ekosystem med processer som uppmuntrar och släpper fram nya perspektiv och erfarenheter.

Vår kartläggning visar på flera strukturella hinder för kvinnliga entreprenörer att etablera sig. Den grälla – flagranta – bristen på kapital är ett symptom på en struktur som stöter bort kvinnor. Kartläggningen visar dock att förebilder och starka nätverk ökar möjligheten att lyckas. Med andra ord, som vi sår får vi skörda. Det lönar sig för samhället att investera i flickor och framtida entreprenörer.

/.../

Kvinnligt entreprenörskap är en viktig motor för innovation för att säkerställa en hållbar utveckling i linje med Agenda 2030. Det är bråttom om riskkapitalet skall ta den roll i omställningen som det borde. Det är ett av de absolut vassaste instrumenten vi har för snabb förändring i beteende och i samhället. Tydliga exempel på detta omger oss varje dag i vår vardag. Vi föreslår följande insatser:

* **Statligt ansvar.** Staten och statliga institutionella investerare bör gå före och uppmuntra det privata riskkapitalet till en ekonomiskt mer effektiv fördelning av riskkapital. Samhället behöver fler investeringar i innovationer för klimatet och sociala frågor. En tydligare riktning där det statliga riskkapitalet går till innovationsstöd, företagsstöd, etc för kvinnor och särskilt kvinnor med annan härkomst, är ett sätt för staten att nära ett gynnsamt ekosystem.

* **Kommunal efterfrågan och upphandling.** Kvinnliga sociala entreprenörer levererar ofta innovativa lösningar på komplexa problem som offentlig sektor inte mäktar med. Denna aspekt är viktig och bör vara mer närvarande och integreras både i kommunal upphandling och i det kommunala arbetet för att förbättra och

utveckla exempelvis vård- och omsorgssektorn. Ytterligare incitament måste till för att offentlig sektor, särskilt upphandlare inom kommuner och regioner, ska kunna upphandla tjänster från sociala entreprenörer.

/.../

* **Kunskapshöjande insatser tidigt.** En anledning till att så få kvinnor söker sig till entreprenörskapet beror delvis på en bristande förståelse för processerna och hur systemet fungerar. För att processerna skall bli mer tillgängliga finns ett behov av tidigare utbildning i skolan, informationsinsatser och framför allt starka förebilder. Både det statliga och privata riskkapitalet har ett intresse av att främja nyfikenhet, intresse och sökande efter kunskap längre ner i åldrarna.

* **Mer forskning.** Många studier visar på att bolag grundade av kvinnor får högre avkastning på kapitalet. Trots det går fortfarande bara en procent av riskkapitalet till kvinnor. Sannolikt skulle investeringsviljan öka om den ekonomiska forskningen i större omfattning skulle följa utvecklingen över tid av bolag med större mångfald i ägarledet och ledningen. Här kan staten agera utan snedvridande effekter.

Jämställdhet och mångfald måste vara en integrerad del i vårt gemensamma arbete mot Agenda 2030. Nya strukturer kan inte bygga på en gammalmodig världsbild. Samtidigt vet vi att förändring av sedan lång tid cementserade strukturer är bland det svåraste som finns. Medvetenhet om strukturerna är det första steget mot en förändring. Det är svårt men vi är ändå hoppfulla. Riskkapitalister är väl förtrogna med förändring och vana vid att ta ledning och staka ut vägen framåt där det på sikt finns lönsamhet. Och det gör det här.

Sofia Breitholtz, vd Reach for Change, Tove Ahlström, vd tankesmedjan Global Utmaning, Catharina Ringborg, entreprenör och investerare samt senior rådgivare till tankesmedjan Global Utmaning

Ny rapport – Sveriges välfärd vinner på kompetensinvandring

Arbetskraftsinvandringen är en het fråga. Men hur påverkar den egentligen den offentliga ekonomin? Av Almegas nya rapport framgår att den genererar ett stort ekonomiskt överskott. Närmare bestämt 1,7 miljarder kronor.

Den internationella konkurrensen mellan företag om talanger har hårdnat de senaste åren. För svensk del har dagens öppna regelverk för arbetskraftsinvandring hittills varit en fördel i kampen om högkvalificerad arbetskraft. Kritiker menar dock att det råder en osund konkurrens på arbetsmarknaden där arbetskraftsinvandrare tar jobb från svagare grupper i samhället och försörjer sig på bidrag. Nu kan Almega visa ett detta inte stämmer.

I en ny rapport kartläggs för första gången arbetskraftsinvandringens effekter på den offentliga sektorns ekonomi, de pengar som finansierar välfärden, samt om arbetskraftsinvandrarna försörjer sig själva och sina anhöriga eller inte. Slutsatserna är entydiga: Arbetskraftsinvandringen genererar ett stort ekonomiskt plus.

– Kritiken mot arbetskraftsinvandringen är väldigt onyanserad. Det handlar egentligen om en kompetensinvandring. Bortser man från säsonganställda bärplockare och plantörer så arbetar nio av tio arbetskraftsinvandrare i yrken som kräver minst gymnasieutbildning, säger Andreas Åström.

Rapporten visar även att arbetskraftsinvandringen inte heller ökar konkurrensen om jobben nämnvärt. Inom 92 procent av de yrken som beviljas flest arbetstillstånd råder det antingen brist på arbetskraft eller så ökar antalet arbetstillfällen.

– De fyller luckor i bristyrken och bidrar därmed till att få företag att växa och skapa nya arbetstillfällen även för andra, säger Andreas Åström.

Dessutom är arbetskraftsinvandringen i huvudsak tillfällig. Knappt åtta procent av de som reste till Sverige för att arbeta mellan 2009 och 2019 har fått permanent uppehållstillstånd – i genomsnitt 1 500 personer om året.

I debatten finns förslag på att höja kraven på hur mycket en arbetskraftsinvandrare minst måste tjäna och att inkomsten måste vara ännu högre om man har med sig anhöriga.

– Vår undersökning visar tydligt att det inte behövs något försörjningskrav eftersom alla arbetskraftsinvandrare i princip redan är självförsörjande, säger Andreas Åström.

Rapporten visar att arbetskraftsinvandrare och deras anhöriga i ytterst liten omfattning tar emot ekonomiskt bistånd eller andra bidrag. Endast 0,2 procent – 19 personer – av arbetskraftsinvandarna och deras anhöriga tar emot ekonomiskt bistånd. De genomsnittliga bidragen är ca 500 kronor i månaden per arbetskraftsinvandrare och anhörig främst föräldrapenning och barnbidrag.

Sammantaget överstiger intäkterna från arbetskraftsinvandringen kostnaderna för den offentliga service och de bidrag som arbetskraftsinvandarna och deras anhöriga tar emot.

– Försiktigt räknat visar vår kartläggning att de som kommer hit för att arbeta ger ett ekonomiskt överskott till den offentliga sektorn på 1,7 miljarder kronor. Arbetskraftsinvandarna står alltså inte bara för sina egna kostnader utan bidrar i högsta grad till vår allmänna välfärd, säger Andreas Åström.

Rapporten visar även att enklare jobb som städare eller köks- och restaurangbiträde genererar ekonomiska överskott för samhället. Exempelvis genererar de städare som arbetskraftsinvandrat ett överskott på 15,5 miljoner kronor, anhöriga inkluderade.

– Almegas rapport visar att arbetskraftsinvandarna fyller viktiga luckor på arbetsmarknaden. De ger mycket mer till Sverige än vad de tar emot. De bidrar till vår välfärd. Den som hävdar motsatsen kan inte ha räknat på saken, säger Andreas Åström.

https://www.almega.se/app/uploads/2021/01/2021_01_arbetskraftsinvandring.pdf

Tips:

- Boken ” klass i Sverige. Ojämligheten, makten och politiken i det 21 århundradet”. Suhonen, Therbor&Weithz, 2021.

Boken är slutrapport i utredningen klass i Sverige.

- Utredningen jämställda livsinkomster, delredovisning,
<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2021/01/myndigheters-verksamhet-paverkar-jamstalldheten/>

Vinterhälsningar från

Ann-Katrine Roth

